

Letní Sborové listy 2015

Českobratrská církev evangelická, sbor Mšeno u Mělníka

Co tu chceš, Eliáši?

Přišel k jednomu trnitému keři a usedl pod ním; přál si umřít. Řekl: „Už dost, Hospodine, vezmi si můj život, vždyť nejsem lepší než moji otcové.“ 1Kr 19,4

Slyšeli jste o syndromu vyhoření? Jde o psychický stav naprostého vyčerpání a opotřebením, kdy lidé velice intenzívně zaujatí určitým úkolem nebo ideou ztrácejí své nadšení. Podle vědců se vyskytuje zvláště u profesí spočívajících v práci s lidmi a nejčastěji postihuje lékaře, zdravotní sestry, učitele, psychology a sociální pracovníky.

Biblický text (1Kr 19,3-18) dokládá, že k těmto ohroženým profesím patří i „profese“ proroka. Eliáš sedí pod keřem a nemůže dál. Má toho dost. Snažil se, seč mohl, vykonal velké skutky, vybojoval těžké zápasy. Teď se zdá, že to k ničemu nevedlo. Utíká, aby zachránil holý život, a už nemá sílu pokračovat. Je na smrt vyčerpaný, nezůstává mu energie, ani k otázkám nebo výčitkám směrem k Bohu. O dvě kapitoly dříve bojoval s Bohem o život vdovina syna (1Kr 17,20). Teď už nechce nic, jen konec všeho trápení.

Znáte podobné situace z vlastního života, sestry a bratři? Snažili jste se o něco, dlouho a poctivě, věnovali jste tomu velké úsilí a obětovali

mnoho, třeba i vlastní zdraví, a nakonec to vypadá, že to k ničemu nevedlo? Zhroutili jste se někdy úplně vyždímání z poslední kapky síly a řekli si „Už dost“? Myslím, že lidé s podobnými zážitky je dnes hodně. Ordinance psychologů a psychiatrů jsou plné lidí, kteří trpí depresemi a vyčerpáním z nezdaru vlastního života.

Co s vyhořelým prorokem? Pán Bůh ho neodloží stranou jako neperspektivní a nepoužitelnou pracovní sílu. Zve ho k sobě a klade mu otázku: Co tu chceš, Eliáši? Můžeme tomu rozumět jako – **Proč jsi tu? Co ode mě potřebuješ?** Je to nabídka pomoci, která se chce opřít o lidské sebezpytování a sebepoznání. Když Eliáš odpoví, posílá ho Bůh na novou cestu, na níž mu budou ku pomoci noví lidé. Už ho nebude tížit pocit, že zbyl sám.

Otázka „Co tu chceš?“ platí i pro nás, stejně jako nabídka pomoci, jsme-li vyčerpaní. Není hanba přiznat si sám před sebou i před Bohem, že to sám nezvládnou, že na svůj život nestačím a nemám ho ve svých rukou. Naopak je to jediná možnost, jak najít cestu dál. Totiž nechat Boha, aby mi ji ukázal.

Všimněme si ještě, jak Eliáš na otázku odpověděl. „Velice jsem horlil pro Hospodina, Boha zástupů...“ Co bychom odpověděli my? Pro co jsme tak horlili a hořeli, až jsme docela vyhořeli? Mluvili bychom o práci, stresu, starostech s majetkem...? Bůh se ujímá všech unavených a vyčerpaných, ale v první řadě těch, kdo se unavili a vyčerpali **při boji za Jeho věc**. Je to i náš případ? Na co vynakládáme své síly, svou energii, kterou nám Bůh dává? Na co v první řadě, na co méně, na co vůbec? Prorok vedl svůj boj, nasazoval síly až k úplnému vyčerpání ve jménu Božím a pro věc Boží. V čím jménu a pro čí věc se vyčerpáváme my? Horlíme pro Hospodina zástupů?

Možná to měl Eliáš v něčem snazší než my. Vypjatá doba a extrémní situace mu jasně ukazovaly, kde je dobro a kde zlo. My žijeme v době pokoje a blahobytu, dobro se zlem jsou si blíž, jejich hranice je rozostřená. O to pozorněji musíme ve všedních dnech všedního života hledat a ptát se, co je Boží vůle, o co máme zápasit, kde a v čem máme být horliví. Horlivost všedního dne může mít podobu trpělivosti, tichosti a věrné služby.

Příběh o Eliášovi pod keřem nám posílá tři důležité vzkazy:

1. Síly můžou dojít komukoli, i těm nejzbožnějším.
2. Bůh neopouští ty, kdo jsou v koncích.

3. Je podstatné, o co životě usilujeme, na čem nám záleží. Bůh nechce, abychom vyhořeli. Jestliže k tomu přesto dojde, bude se ptát, **na čem** jsme vyhořeli. Přemýšlejme o tom, jak bychom odpověděli na otázku „Co tu chceš?“. Kéž nám Duch Svatý pomůže dobrat se odpovědi, která by byla Bohu milá. Hezké léto!

Luboš Skopec

Zemřela sestra Běla Šachová z Nebužel

Přišli jsme se rozloučit se sestrou Bělou Šachovou, členkou evangelického sboru ve Mšeně. Zemřela v úterý 12. května 2015 ve věku 68 let v Léčebně pro dlouhodobě nemocné na Mělníce.

Připomeňme si ve stručnosti běh jejího života. Narodila se 9. března 1947 v Praze. Zde absolvovala základní školu, gymnázium a následně vysokou školu zemědělskou, agronomickou fakultu. Po studiích nastoupila do Státního statku hl.m. Prahy, kde pracovala jako agronom, posléze jako zástupce vedoucího střediska.

V roce 1977 se provdala za Pavla Šacha. Manželům Šachovým se narodila dcera Jiřina. V roce 1979 se rozvedli.

V roce 1981 se Běla Šachová provdala za Zdeňka Bartáska. Měli spolu dceru Bělu. Se svým druhým manželem se Běla Šachová po necelých 20 letech manželství rozvedla..

Ačkoliv jí práce v zemědělství velmi bavila, s ohledem na děti z časových důvodů přestoupila do základní školy na Praze 4, kde učila biologii.

V roce 1992 se celá rodina přestěhovala z Prahy do Nebužel, ke kterým Bělu Šachovou vázaly rodinné kořeny.

Po přestěhování nastoupila do Odborného učiliště v Kanině jako vedoucí odborného výcviku. Vedle této práce si ještě otevřela krámk s chemickými postřiky, osivy, hnojivy a sadbou. Podnikání se jí dařilo a rozrůstalo, proto se později věnovala již pouze této činnosti. Před několika lety krámk uzavřela, šla do důchodu a věnovala se své největší zálibě – zahrádce. Byla proslulá svými krásnými mečíky, které dodávala do okolních květinářství. Dalším jejím koníčkem byly kočky, kterých měla vždycky několik a pečlivě se o ně starala.

Velmi ráda jezdila na dovolené k moři, poznávala ostrovy v Řecku, navštívila i další země.

Od dětství se a aktivně věnovala lyžování, měla instruktorské zkoušky III. třídy a vedla lyžařské výcviky. Na hory jezdila ráda a často až do svých 60 let.

V posledních letech se také těšila z návštěv vnučky Janičky, která jí ráda „pomáhala“ se zahrádkou a prodejem mečíků.

Bohužel před necelými dvěma lety u ní propukla těžká nemoc, se kterou dlouho bojovala, podstupovala všechnu dostupnou léčbu, ale...

Michal Šimek

Výroční sborová zpráva za rok 2014

Sbor českobratrské církve evangelické ve Mšeně měl k 31. prosinci 2014 118 členů.

Během roku zemřeli – bratr Antonín Svoboda ze Mšena (nebyl členem sboru, ale jeho příznivcem) a bratr Jaroslav Prchlý (jejich pohřby se konaly ve mšenském evangelickém kostele).

Konala se také jedna svatba, nikoliv však ve Mšeně, ale v kapli zámku Lemberk u Jablonného v Podještědí. Na požádání po řádné přípravě oddal farář Michal Šimek Moniku Trkolovou roz. Fbiánovou z Liberce a Andrew Jonese z města Stroud ve Velké Británii. Nevěsta má kořeny ve Mšeně, odkud pochází její babička Marie Šimonková.

Bohoslužby se konaly pravidelně každou neděli a ve svátky – celkem 56x s průměrnou účastí 19 lidí. Večeře Páně se konala 6x s průměrnou účastí 15 lidí. Při bohoslužbách kázali farář Michal Šimek a členové mšenského sboru Jan Kozlík, Luboš Skopec a Zdenka Weiserová. Jako kazatelé ve sboru hostovali členka seniorátního výboru Poděbradského seniorátu Dagmar Férová, dále mladoboleslavský farář Jonatan Hudec a kazatelka církve Československé husitské Eva Vymětalová. Zpěv při bohoslužbách doprovázely na varhany a harmonium Veronika Skopcová, Zdeňka Weiserová a Libuše Semilská.

V sobotu 5. července se konaly bohoslužby ve skalách na Vyhlídkách u Romanova zúčastnilo se jich kolem 50 lidí. Farář Michal Šimek připomněl stvoření světa Hospodinem a odkaz Cyrila a Metoděje a M.J. Husa.

Během roku se konala tři setkání nad biblí. Jejich účastníci diskutovali nad vybranými biblickými texty.

Setkávání mládeže - vzhledem k dojíždění na školy a časovým možnostem se během školního roku konalo jednou měsíčně po bohoslužbách. Děje se tak zpravidla 3. neděli v měsíci.

Během školního roku se jednou měsíčně v neděli paralelně s bohoslužbami konala nedělní škola - schůzky 2 - 5 dětí. Tyto schůzky připravovala a vedla Helena Šimková. Děti vystoupily společně s dětmi z biblického kroužku na dětské besídce, která se konala v neděli 21. prosince 2014.

Schůze staršovstva se konala pravidelně jednou měsíčně.. Vedle obvyklých bodů agendy staršovstvo schválilo rozšíření pracovního úvazku faráře Michala Šimka na úvazek celý od 1. května 2014 na dobu dvou let.

V neděli 23. března se u sborového oběda sešli účastníci diskuse o budoucnosti sboru. Oběd připravila sestra Drahomíra Vidnerová. Poprvé bylo využito zázemí nově vybudované sborové kuchyňky.

Další beseda o životě mšenského evangelického sboru a jeho budoucnosti na téma „Společenství křesťanů a služba potřebným“ se uskutečnila v neděli 1. června 2014 po bohoslužbách.

Účetnictví vedl bratr Josef Maincl. Evidování sbírek a pokladnu měla na starosti sestra Iva Pavelková. Revizi účetnictví měly na starosti sestry Lenka Sadíková starší a Jana Kryštofková.

Stav budov fary i kostela měl na starosti jejich správce, bratr Michal Vidner. Potřebné opravy zajišťoval ve spolupráci s dalšími členy staršovstva. Z grantu města Mšena a z daru seniorátní Jeronymovy jednoty za finanční spoluúčasti sboru byla natřena vnější křídla oken a

vnější rámy na faře i v kostele. Rovněž bylo znovuobnoveno několik polí laťkového plotu v zadní části farní zahrady. Sborová brigáda na farní zahradě se uskutečnila v sobotu 10. května 2014. Během ní se podařilo zlikvidovat náletové křoviny v zadní části zahrady. V rámci rekonstrukce Boleslavské ulice byla zhotovena nová odpadní přípojka k faře.

Konaly se rovněž bohoslužby v sousedním Domově seniorů ve Mšeně s tím, že zájemci měli možnost si s farářem popovídat nebo si domluvit individuální návštěvu. Tyto bohoslužby jsou přirozeně ekumenické, navštěvují je obyvatelé tohoto domu - členové našeho sboru a rovněž členové římskokatolické církve.

Farář M. Šimek dal podnět ke konání pietní vzpomínky na lidi, kteří ve mšenském Domově seniorů zemřeli v roce 2014. Tato vzpomínka se uskutečnila v úterý 4. listopadu 2014. Zúčastnilo se jí kolem 20 obyvatel domova a jejich pečovateli.

Zpravidla v pátek se konalo pět přednášek v rámci setkávání střední generace. Zváni byli všichni zájemci i mimo oblast sboru..

Během školního roku farář Michal Šimek pravidelně jednou měsíčně docházel do mšenské mateřské školy, kde v rámci biblického kroužku vyprávěl 7 dětem (od podzimu 2014 5 dětem (přihlásili je jejich rodiče) vybrané příběhy z bible.

Jednou za měsíc se scházelo 7 dětí v rámci biblického kroužku na faře. Jde o děti, které dříve navštěvovaly biblický kroužek v MŠ Mšeno. Od podzimu se počet dětí rozrostl na 8 a scházejí se ve dvou skupinách (jedna v úterý, druhá v pátek).

Během roku se uskutečnila v rámci činnosti Klubu seniorů 3 setkání. Program určený všem zájemcům ze sboru i mimo něj připravoval farář Michal Šimek společně s mšenskými zastupitelkami Alenou Oupickou a Janou Švecovou (členka sboru) a knihovnicí mšenské knihovny Martinou Hanzlovou. Setkání se konala na půdě sboru a v městské knihovně.

Ve mšenském evangelickém kostele se konaly tři koncerty. Pěvecký soubor Intermezzo pod vedením pana Karla Hornáka vystoupil v sobotu 15. března 2014 společně s pěveckým sborem z Lysé nad Labem. V sobotu 17. května při jarním koncertě s flétnou a kytarou vystoupilo komorní duo z Brna - Kristina Vaculová (flétna) a Libor Janeček (kytara). Letní koncert Simony Bursové a jejích hostů se konal v sobotu 26. července.

Sbor se již počtvrté zúčastnil celorepublikové akce „Noc kostelů“. Uskutečnila se v pátek 23. května pod záštitou mšenského starosty Martina Macha. Konala se výstava obrazů žáků ZUŠ Mšeno, mšenský cestovatel Zdeněk Bergl promítl obrázky kostelů z různých zemí Evropy. Konal se rovněž koncert mšenského pěveckého sboru Intermezzo. Průběh akce byl negativně poznamenán prudkým přivalovým deštěm. Přesto kostel navštívilo celkem 65 lidí.

Sborový výlet na Drábské světničky se uskutečnil 1. května 2014.

V neděli 6. dubna navštívil náš sbor pan Tomáš Horák z Litoměřic. Ve sborovém archivu si vyhledal veškeré údaje týkající se varhan v evangelických kostelech ve Mšeně a v Nebuželích. Získané údaje využije k vydání publikace o varhanách v širším regionu.

V roce 2014 se konal v našem kostele 1 civilní pohřeb. Na návrh pohřební služby pana Jiřího Najmana z Neratovic (má svoji pobočku ve Mšeně) staršovstvo schválilo možnost konání civilních pohřebních obřadů. Byla podepsána řádná smlouva o pronájmu pro konání civilních pohřbů.

Na den sv. Václava se konalo ve Mšeně otevření znovuobnovené aleje do Kačiny, která se kdysi stala obětí rozorávání mezí a cest v době násilné kolektivizace zemědělství. Farář M. Šimek na prosbu mšenského starosty Martina Macha požehnal místům a pracím. Pouť začala u obnoveného křížku, pokračovala směrem k Jezevčí stezce, kterou před nedávnem obnovili členové Okrašlovacího spolku Mšeno a okolí, a pokračovala k aleji do Kačiny.

Zakladatelka občanského sdružení Zahrada v Nebuželích, paní Hana Vlčková, zemřela po těžké nemoci v hospicu v Čerčanech v pondělí 27. října 2014 ve věku 61 let. Pečovala o chráněné bydlení pro mentálně postižené v bývalé evangelické faře v Nebuželích. Před lety její žádosti, aby bývalá fara v Nebuželích se stala místem péče o postižené, staršovstvo evangelického sboru ve Mšeně vyhovělo přejně. Byla uzavřena nájemní smlouva na 99 let za 1.- Kč. Objekt byl rekonstruován a první klienti do Nebužel začali jezdit v roce 2004.

Po smrti Hany Vlčkové vede spolek Zahrada (občanské hnutí bylo přejmenováno) dcera paní Vlčkové – Zdeňka, která se stala jeho předsedkyní.

Při schůzce v Nebuželích byla dohodnuta další spolupráce mezi Zahradou a mšenským evangelickým sborem. Staršovstvo sboru delegovalo jako člena spolku Zahrada Josefa Maincla z Nebužel. Zároveň vyslovilo souhlas, aby sídlo spolku bylo přeneseno z Prahy do Nebužel.

Na přelomu roku 2014/15 mšenský evangelický sbor na prosbu organizátorů Evropského setkání mladých Taizé v Praze ve spolupráci s členy římskokatolických farností ve Mšeně a Nebuželích a také v součinnosti s městem Mšeno a ZŠ Mšeno zajistil noclehy pro 46 mladých lidí ze 6 zemí Evropy. Ranní pobožnosti a silvestrovský program se konaly na sále školy, na Nový rok účastníci setkání navštívili z větší části katolickou mši, menšina potom bohoslužby v evangelickém kostele. S ohledem na svou přítelkyni navštívil mši paradoxně student evangelické teologie z Německa, v evangelickém sboru se bohoslužeb zúčastnili mladí manželé z Polska: Polák - katolík a pravoslavná Ukrajinka.

Během setkání pro mnohé překvapivě se projevil jako dobrý organizátor a překladatel člen mládeže mšenského sboru Lukáš Pavelka. S účastníky setkání udržuje kontakt přes konferenci na Facebooku.

O dění ve sboru byli jeho členové, příznivci i nečlenové informováni prostřednictvím občasníku Sborové listy, které k vydání redakčně připravoval Michal Šimek, editorsky Luboš Skopec. Tisk sponzorský zajišťoval člen sboru bratr Michal Vidner. Pozvánky na akce pořádané sborem byly pravidelně zveřejněny na plakátcích na různých místech

Mšena. Byly rovněž zasílány e-mailem do okruhu členů i příznivců sboru a na další místa včetně regionálních médií Mladoboleslavska a Mělnicka,

Základní údaje o sboru včetně Sborových listů si může kdokoli přečíst na webové stránce sboru – www.msenocce.wbs.cz. Odkaz na tuto stránku je uveden na webové stránce města Mšena.

Ukazuje se, že sbor je v rámci komunity města Mšena respektovaným společenstvím. Stále jde o společenství toužící po biblické a duchovní zvěsti. To by mělo zůstat centrálním důrazem neustále i přes obavy se zajištěním financování sborového provozu a práce kazatele.

V této souvislosti je třeba zdůraznit, aby si každý člen, kterému skutečně jde o sbor, sám pro sebe i v rozhovoru s ostatními ujasnil, co pro něj sbor znamená. A následně, co bude ochoten a schopen pro sbor udělat. Nesmíme zapomenout, že centrem poslání sboru je slovo Boží a hledání naděje pro nás i naše okolí. V odpovědnosti vůči předkům i našim současníkům.

29. března 2015

Michal Šimek

Kurátorem mšenského evangelického sboru byl zvolen Luboš Skopec

Stalo se tak bezprostředně po skončení výročního sborového shromáždění v neděli 29. března 2015 na ustavující schůzi nově zvoleného staršovstva. Místokurátorem se stal dosavadní kurátor Jan Kozlík – již dopředu avizoval, že nechce ve funkci kurátora pokračovat. Staršovstvo bylo zvoleno účastníky shromáždění v tomto složení:

Členové:

Zdena Weiserová, Jan Kozlík, Josef Maincl, Michal Vidner, Luboš Skopec, Alena Maštálková.

Náhradníci:

Lydie Pavelková, Venuše Svobodová, Lenka Sadílková starší.

Počet členů staršovstva se oproti minulému období snížil. Seniorátní výbor Poděbradského seniorátu schválil rozhodnutí mimořádného sborového shromáždění, které se konalo v neděli 22. února 2015, aby počet členů staršovstva, kteří budou voleni na výročním sborovém shromáždění, se snížil z 8 členů na 6. Vedle těchto členů měli být zvoleni 3 náhradníci.

Nové staršovstvo složilo slib do rukou seniora Poděbradského seniorátu Martina Féra při bohoslužbách v neděli 17. května 2015

Staršovstvo se schází ke svému jednání během školního roku zpravidla vždy první neděli v měsíci.

Michal Šimek

Krátce

Rozhovor Jany Šmídové s akademickým sochařem Petrem Císařovským o jeho práci a také o realizaci pamětní desky obětem holokaustu ve Mšeně si zájemci mohou poslechnout po rozkliknutí následujícího odkazu: <http://prehravac.rozhlas.cz/audio/3226087>

Na besedu k tématu Velikonoce přišlo v pátek 17. dubna 2015 do mšenského evangelického kostela postupně ve třech skupinách na 130 dětí z místní ZŠ. Farář Michal Šimek s mladými návštěvníky hovořil o křesťanském pohledu na Velikonoce, ukázal jim různá vydání biblí a seznámil je historií sboru. V závěru besedy žáci vystoupili na věž kostela a se zájmem si prohlédli kolumbárium.

Přednáška o „Mšenském rodáku“ Augustinu Heřmanovi se uskutečnila v pátek 17. dubna 2015 od 18 hod. v modlitebně vedle evangelického kostela ve Mšeně. Přednášející - Jan Mašek – přesvědčivým a logickým způsobem zdůvodnil, že A. Heřman se ve Mšeně nenarodil, ale vyrůstal zde. Bývalý český velvyslanec v USA Saša Vondra připomněl, že z české strany měli bezprostřední přínos pro Ameriku Emanuel Voska, název platidla / dolar podle jáchymovského tolaru a Augustin Heřman. Zároveň Jana Maška vyzval, ať o výsledcích svého bádání napíše knihu.

Autobusového zájezdu do Herrnhutu (Ochranova) v Sasku, který pořádal Poděbradský seniorát v pátek 1. května 2015, se nakonec zúčastnilo 8 členů mšenského evangelického sboru. Na většinu účastníků největší dojem učinil herrnhutský hřbitov. Členové místního sboru jednoty bratrské jej označují jako místo života a naděje, který každému člověku přinesl Ježíš Kristus svou obětí na kříži a následným zmrtvýchvstáním.

Větrací šachta u přístupové cesty od Komenského sochy na farní zahradu byla zrekonstruována nákladem těsně přesahujícím 8000,- Kč. Město Mšeno se na této opravě podílelo částkou 4000,- Kč. Dotaci sbor obdržel z grantu města.

Děti z biblického kroužku před nedávnem našly na kůru mšenského evangelického kostela rorýse, který uvízl na zemi. Jáša Vašíček ho vynesl ven a vypustil do vzduchu. Tím mu zachránil život. Od té doby pokaždé při konání kroužku se děti jdou z vlastní iniciativy přesvědčit, zda někde v areálu kostela neleží rorýs, aby mu mohly pomoci.

Na vyžádané téma „Horoskopy, výklady z karet... z biblického pohledu“ besedoval s obyvateli mšenského Domova seniorů Michal Šimek. V druhé části setkání pohovořil o setkání Taize na přelomu roku 2014/2015 ve Mšeně a promítl fotografie z této akce.

Při bohoslužbách ve mšenském evangelickém kostele v neděli 21. června 2015 byla po dvouleté přípravě confirmována Sára Šimková. Vedle svědectví o své víře přítomným vyprávěla o Albertu Schweitzerovi – muži, jehož příběh ji zaujal. Jako své druhé jméno si ke confirmaci vybrala havajskou formu jména Jiří – Keoki. To proto, že její babička se jmenuje Jiřina, která se nebála v době komunistického režimu kritizovat nepatřičné jevy. Její strýc, kterého měla ráda, se jmenoval Jiří.

Letní sborové listy, zpravodaj FS ČCE Mšeno. Červenec 2015. Připravili MŠ,LP,LS,MV.

Vzpomínkový večer na Václava Havla se uskuteční v pátek 18. září 2015 od 18 hod. na koupališti ve Mšeně. Mšenští divadelníci v režii Jaroslava Víznera přečtou několik úryvků z děl V. Havla. Poté bude následovat několik vzpomínek a moderovaná diskuse (chartisté Jan Urban, Petr Císařovský, Jan Kozlík). Není vyloučena účast Saši Vondry. V rámci oficiální dvouhodiny by Jaroslav Hutka (účast přislíbil) zazpíval 1-2 písně se svojí vzpomínkou (není vyloučeno, že přijede i Vlasta Třešňák). Nepůjde pouze o vzpomínky, ale i o přesah do současnosti. Lze v něčem dnes na Václava Havla navázat? Vítány různorodé názory, nemělo by to být tatíčkovské.

Michal Šimek

Sborové listy na internetu

Sborové listy si můžete stáhnout na www.msenocce.wbs.cz. Najdete tam navíc

- Výroční zpráva o hospodaření – J. Maincl
- MŠ Mšeno – vyprávění o Cyrilu a Metodějovi – M. Šimek
- Besedy s O. Seidlerem ve Mšeně - M. Šimek, J. Říha
- Noc kostelů – M. Šimek
- Mšeno a Jednota bratrská – Jan Mašek
- Sochy V. Levého a zámek v Liběchově – rozhovor – M. Šimek
- 10. přikázání – zamyšlení – J. Kozlík
- Kázání při pobožnosti v KZ Flossenbürg
- Ukrajina – rozhovor s J. Urbanem – M. Šimek
- Doporučená četba – A. Maštálková

Salár a dary

Zaplatit salár za rok 2015, věnovat peněžní dar na opravy a provoz sboru můžete osobně v kostele u bratra kurátora L. Skopce nebo sestry I. Pavelkové nebo platbou na účet sboru č. 174987837/0300. Děkujeme!

Farní sbor Českobratrské církve evangelické ve Mšeně u Mělníka.

Farář Mgr. Michal Šimek, bytem v Kosmonosích,
tel.: 608 718 898, e-mail: majkl.simek@seznam.cz.

Webové stránky sboru: www.msenocce.wbs.cz

Bohoslužby se konají každou neděli v 10 hodin.

Výroční zpráva o hospodaření sboru ČCE ve Mšeně roku 2014 a rozpočet 2015

Stav peněžních prostředků celkem k . 31.12.2014	78.495,25
Z toho: pokladní hotovost	7.900,-
běžný účet v bance	70.595,25

Příjmy v porovnání s rokem 2013 v Kč

	2013	2014	rozp. 2015
salár	48.700	46.400	60.000
sborové sbírky a dary	75.205	93.254	80.000
ostatní příjmy	43.333	52.796	53.000
dotace	9.000	--	--
příjmy celk.	176.238	192.450	193.000
celocírkevní sbírky	15.230	15.184	15.000

Výdaje v porovnání s rokem 2013 v Kč

Náklady na provoz sboru	75.611	58.074	65.000
Náklady na opravu budov	51.607	33.822	15.000
Církevní odvody	16.526	18.310	17.120
Odvod PF	55.000	73.100	85.200
Ostat. náklady	4.507	23.419	11.260
Výdaje celk.	203.251	206.725	192.580
Výsledek hospodaření	- 27.013	- 14.274	420

Ve Mšeně 17.3.2015

Zpracoval ing. Josef Maincl

Děti z mšenské MŠ uspěly ve výtvarné soutěži „Cesta dvou bratří“ – s kresbami k příběhu Cyrila a Metoděje

Děti ze mšenské mateřské školy uspěly v 10. ročníku celostátní výtvarné soutěže „Cesta dvou bratří“, která byla vyhlášena v rámci Dnů dobré vůle, jež se každoročně v dnech kolem svátků Cyrila a Metoděje (5. července) konají na Velehradě u Uherského Hradiště na Slovácku.

Úkolem dětí v kategorii pro MŠ bylo namalovat své představy o životě mnichů v klášteře na hoře Olympos v Turecku, kam se Michal (pozdější Metoděj) uchýlil, aby se již nemusel věnovat státnickým povinnostem – to znamenalo mimo jiné vést války spojené se zabíjením a žít na dvoře plném intrik a záludností.

Odborná porota za předsednictví Adolfa Borna rozhodla o tom, že Míša Kolumpek se umístil na 4. místě a Vája Vaňáčová na 7. místě. Děti z MŠ Mšeno malovaly své obrázky do soutěže pod vedením paní Hany Menclové, která zde vede výtvarný kroužek. Bližší informace o soutěži mohou zájemci získat na

<http://www.velehrad.eu/dny-lidi-dobre-vule/cestou-dvou-bratri-vytvarna-soutez>

Obě děti obdržely dopis s pozváním na vyhlášení výsledků soutěže s tím, že by v sobotu 4. července 2015 na Dnech lidí dobré vůle na Velehradě osobně převzaly cenu a pamětní list. Jejich obrázky byly vystaveny spolu s ostatními oceněnými kresbami na výstavě, která byla zahájena 4. července v 18:00 hodin ve sklepení Stojanova gymnázia na Velehradě a byla zde přístupná i 5. července od 13 do 16 hodin.

Oceněné obrázky byly také zařazeny do katalogu všech vítězných prací. Kromě výstavy nabídl program Dnů lidí dobré vůle spoustu pěkných akcí, soutěží a aktivit pro děti i dospělé – pro více informací se můžete podívat na www.velehrad.eu

Proč o tom všem píšu ve Sborových listech? Podílel jsem se totiž na ideové přípravě dětí předtím, než obrázky malovaly. Na žádost paní učitelky Martiny Bohuňkové jsem v pátek 10. dubna vyprávěl asi 30 dětem mšenské MŠ o Cyrilu a Metodějovi, ukázal jim obrázky a také s nimi debatoval. Byl jsem příjemně překvapen, jak se děti uměly ptát. Pustil jsem jim také ukázkou duchovní hudby – gregoriánského chorálu,

abych je přenesl duchem do minulosti počátků křesťanské církve. Se zájmem poslouchaly vleže.

Později se mi podařilo ještě stáhnout z internetu duchovní skladby z doby Cyrila a Metoděje, které jsem paní učitelce poslal, aby si je děti mohly poslechnout.

Úspěch dětí ze mšenské MŠ mě naplnil radostí.

Michal Šimek

Otto Seidler z Mladé Boleslavi při besedách ve Mšeně zastoupil paměť mšenských obětí holocaustu

Kulaté 70. výročí konce 2. světové války si zástupci všech generací připomněli ve Mšeně při dvou besedách, které se konaly v úterý 5. května 2015. Pan Otto Seidler z Mladé Boleslavi nejdříve před zcela zaplněným sálem mšenské ZŠ vyprávěl žákům o svém dětství i o zážitcích židovského chlapce v době druhé světové války. Jeho vyprávění, po kterém následovala diskuse, odměnili žáci bouřlivým potleskem.

Odpoledne potom pan Seidler, který do Mšena přijel se svojí manželkou, besedoval s obyvateli mšenského Domova seniorů za přítomnosti zástupců regionálních médií (Jiří Říha – Mělnický deník a Viktor Votruba – 5+2 Mělnicko). Článek Jiřího Říhy přinášíme níže. Vzhledem k tomu, že Otto Seidler byl internován na hradě v Mladé Boleslavi stejně jako Židé ze Mšena, zastoupil při besedách jejich paměť. Nikdo z nich totiž nepřežil. Besedy pořádané ve spolupráci s kulturní komisí města Mšena zprostředkoval evangelický farář Michal Šimek.

Otto Seidler jako jediný z rodiny přežil holocaust (prošel Terezínem, Osvětimi a Buchenwaldem). Dostal se přes Terezín do Osvětimi, kde byl součástí tzv. „Terezínského rodinného tábora.“ Ti, kdo žili v rodinném táboře, neprošli selekcí a nešli hned do plynu. Šlo o dva transporty z Terezína – ze září a z prosince 1943. Žili v relativně lepších podmínkách než ostatní Židé v táboře.

Po uplynutí karanténní lhůty však byli kompletně připraveni o život – v noci 8. na 9. března 1944 a během dalších dvou vražedných nocí z 10.

na 11. a z 11. na 12. července 1944. Proběhla tak největší masová vražda československých občanů v době 2. světové války.

Otto Seidler přežil díky náhodě – byl vybrán pověstným Josefem Mengelem spolu s dalšími 90 chlapci do pracovní skupiny, která z Osvětimi odjela. Mezi těmito chlapci, kteří jsou v odborné literatuře označováni jako „Birkenau boys“, byl například dnes světoznámý izraelský malíř československého původu Yehuda Bacon.

Příběh Otty Seidlera v rámci projektu Příběhy našich sousedů organizovaným o.p.s. Post Bellum zaznamenal reportérský tým žáků 2. ZŠ z Mladé Boleslavi. S výsledky jejich práce, kterou odborná porota ohodnotila jako nejlepší, se zájemci mohou seznámit přímo na stránkách projektu:

<http://www.pribehynasichsousedu.cz/pp/pribehy-pametniku/mlada-boleslav/otto-seidler-vitezna-prace-z-mlade-boleslavi>

Přes hrůzy, které pan Otto Seidler prožil, si zachoval čisté srdce, prosté nenávisti. Své schopnosti uplatňuje dodnes i ve svých 85 letech jako předseda okresní pobočky Českého svazu bojovníků za svobodu.

Michal Šimek

Přežil Terezín i Osvětim. Domů se ale Otto Seidler vrátil sám

Mšeno, Boleslav – Otto Seidlera připravil nacistický holocaust o rodinu.

Život vzal málem i jemu. Přežil koncentrační tábory i pochody smrti.

Sám se domů vrátil v patnácti letech.

Útrapy, jaké během druhé světové války zažil Otto Seidler, si jen málokdo dokáže představit. Prošel dvěma koncentračními tábory, několikrát absolvoval pochod smrti, přišel téměř o celou rodinu. A to všechno jen proto, že esesmani objevili v rodokmenu jeho rodiny židovský původ.

O svém životě, který v samém začátku zkalila nacistická zločinnost, Otto Seidler hovořil na besedách v mšenské základní škole a domově seniorů.

Jeho posluchači si tiše vyslechli vzpomínky na děsivé události první poloviny čtyřicátých let minulého století, které jako malý chlapec zažil.

Konec s učením

„S rodiči jsme žili ve starším rodinném domku v Mladé Boleslavi, kde jsem také v šestatřicátém roce nastoupil do první třídy tehdy nově postavené školy Dr. Edvarda Beneše. Osud mi ale nebyl přízniv, protože nám Němci školu zakázali, když jsem byl ve čtvrté třídě," vzpomíná na chvíli, kdy na něho poprvé dolehla tíha síly Třetí říše, Otto Seidler.

V tu dobu ještě netušil, že za rok už nebude s rodiči bydlet ani v jejich domě. „V červnu 1940 jsme museli jako všichni Židé opustit své domovy a vystěhovat se do mladoboleslavského hradu, který do té doby obývalo naše vojsko. Nebyl tam rozvod vody, jediný záchod na patře a svítilo se petrolejem," popisuje pamětník podmínky na hradě, které se ovšem nedaly porovnat s těmi, které ho teprve čekaly.

Po necelých dvou letech v prostorách mladoboleslavského hradu rodinu Seidlerových opustil otec.

„V dubnu si otce předvolalo gestapo a víc jsme ho neviděli. Do poloviny května byl ve věznici v Boleslavi, pak se ocitl v Terezíně a následně v Osvětimi, kde měl údajně v polovině srpna zemřít," přibližuje rozdělení rodiny pan Seidler, kterému v tu dobu bylo pouhých dvanáct let.

Transport do Terezína

Na začátku třiačtyřicátého roku čekal transport i mladého Otto a jeho matku. „Mohli jsme si s sebou vzít padesát kilo zavazadel a osobním vlakem nás odvezli do Bohušovic, odkud jsme museli dva kilometry ve sněhu jít do Terezína, kam ještě v tu dobu nevedla vlečka. Na chodbách terezínských domů jsme pak strávili několik dní," přibližuje první chvíle v terezínském koncentračním táboře Otto Seidler.

Mladík se po několika dnech dostal do budovy dětského domova, kde je dnes Muzeum Ghetta Terezín. Matka byla jinde. Květen čtyřiačtyřicátého roku pro Seidlerovy znamenal další cestu do neznáma. Cestu bez jasných vyhlídek do budoucnosti. Přežijí, nebo skončí stejně jako desetitisíce lidí se žlutou hvězdou na hrudi? To byla otázka, na kterou nikdo v tu chvíli odpověď neznal. „Transporty, do jednoho z nichž jsme s matkou nastoupili, měly snížit počet lidí v Terezíně. A to

kvůli kontrole Červeného kříže."

Stovky lidí nacisté nahnali do uzavřených dobytčích vagonů, které vypravili na třicetihodinovou cestu do koncentračního tábora v Osvětimi.

Mrtvoly pálili dnem i nocí

„Průduchy u stropu nám zacpali, abychom neviděli, kam nás vezou. Do vlaku nám dali asi čtyři kbelíky, kam všichni bez rozdílu věku museli vykonávat svou potřebu," líčí otrěsnou cestu v přeplněných vagoněch pro dobytek Otto Seidler a dodává, že na nádraží v Osvětimi na transport čekaly desítky esesáků s nabitými revolvéry a obušky. „Byl to ohromný tábor se čtyřmi krematorii, kde museli vězňové dnem i nocí pálit mrtvoly lidí, které esesáci v takzvaných sprchách likvidovali Cyklonem B."

Syn s matkou z Mladé Boleslavi měli v Osvětimi paradoxně štěstí v neštěstí. Alespoň tedy na nějaký čas. Dostali se totiž do takzvaného rodinného tábora. „Tvrdí se, že rodinný tábor nacisté zřídili právě kvůli kontrole Červeného kříže v Terezíně. Pokud by se někdo ptal na lidi, kteří byli odvezeni, mohli jim ukázat, že jsou živí," domnívá se Otto Seidler.

Svým příbuzným, kteří už nemuseli ani být naživu, mohli lidé z rodinného tábora napsat korespondenční lístky. Datum na nich ovšem muselo být uvedeno několik týdnů dopředu. „To aby si ti, komu byly lístky adresovány, mysleli, že jsme ještě na živu, i když bychom mohli být už dávno mrtví," připomíná pamětník.

Po krátké době, když komise humanitární organizace ukončila šetření, Němci začali rodinný tábor likvidovat. Muže i ženy čekaly transporty do Německa, kde prý měli pomáhat s odklizením trosk vybombardovaného Berlína. „Byla mezi nimi i má matka. Nikdy jsem ji už nespátlil," říká pětáosmdesátiletý senior.

Kdo nemohl jít, byl zastřelen

V Osvětimi i po vypravení plných vlaků zůstalo ještě zhruba sedm tisíc lidí, většinu z nich nečekalo nic jiného než smrt. „Doktor Mengele se tenkrát rozhodl, že vybere devadesát dětí ve věku třináct až patnáct let na pomocné práce. I mě postavil na stranu, která měla žít. Pracoval jsem

v zemědělském táboře, který Němce zásoboval potravinami, kde jsem vydržel až do začátku likvidace Osvětlemi v lednu 1945. Tehdy jsme museli nastoupit na pochod smrti. Bylo asi dvacet stupňů pod nulou a my jsme tři dny pochodovali v roztrhaném oblečení a chatrných botách. Kdo nemohl dál, toho bez milosti zastřelili."

Po třech dnech došli zajatci se svými dozorci do malé polské obce, kde přečkali do rána. Otevřenými vagony na řepu je pak Němci převezli do Výmaru. „Vestoje jsme dojeli asi osm kilometrů od tábora Buchenwald, kam nás dopravili nákladními auty," líčí útrpné chvíle Otto Seidler.

Neuplynuly ani tři měsíce a hocha z Mladé Boleslavi čekal další pochod, který pro mnohé skončil kulkou do hlavy nebo naprostým vyčerpáním.

„V dubnu 1945, kdy se blížila americká armáda, se Němci snažili vypravit zajatce na pochod. Došli jsme do Výmaru, kde nás opět naložili do dobytčích vagonů. Američtí letci ovšem sestřelili lokomotivu, takže jsme opět nastoupili na pochod smrti. Po třech dnech jsme došli do Eisenbergu. Zůstalo nás už jen asi padesát," popisuje Otto Seidler, který s přeživšími přespal v tamní sokolovně. A tam se konečně dočkal vysvobození americkými vojáky.

Domů jel autobusem

Psalo se datum 18. května 1945, kdy do Německa vyrazil z Mladé Boleslavi autobus, který Otto Seidlera odvezl domů.

O smrti otce věděl už z doby, kdy pobýval na mladoboleslavském hradě. Doufal ale v návrat matky. Marně. Vrátil se do rodinného domu, který poškodilo bombardování mladoboleslavské Škodovky ruskými letci, sám. „Peníze na opravy jsem neměl. Musel jsem se starat sám o sebe. No, a přežil jsem to," dodává senior, kterému v tu dobu bylo pouhých patnáct let.

Po válce o svých útrapách Otto Seidler s nikým mluvit nechtěl. Nyní se k nim ve vzpomínkách vrací stále častěji. A události válečných let šíří dál, aby nebyly zapomenuty.

Jiří Říha

Zdroj – webové stránky Mělnického deníku:

http://melnicky.denik.cz/zpravy_region/prezil-terezin-i-osvetim-domu-se-ale-otto-seidler-vratil-sam-20150506.html

Noc kostelů ve Mšeně

Již tradiční akce – Noc kostelů – se uskutečnila v areálu evangelického sboru ve Mšeně v pátek 29. května 2015. Akce pořádané pro veřejnost v průběhu odpoledne a večera navštívilo více než 80 lidí. Člen sboru Michal Vidner pozval zájemce vyzváněním zvonu, později potom zajistil opékání buřtů, nikoliv však na zahradě, ale v elektrické troubě ve sborové kuchyňce.

Jako každý rok mohli návštěvníci vystoupit na věž kostela a rozhlédnout se po kraji.

Žáci mšenské ZUŠ vystavili několik fotografií vytvořených a inspirovaných na základě motto letošní Noci kostelů: „Žádná tma pro Tebe není temná. Noc jako den svítí, temnota je jako světlo.“ (Žalm 139,12).

Mšenský cestovatel Zdeněk Bergl v modlitebně vedle kostela promítl a okomentoval fotografie kostelů, které pořídil na svých cestách po Evropě.

Letošní ročník měl vedle obvyklých výše popsaných programů dvě novinky. První z nich byla prodejní výstava šitých hraček – výrobků klientů spolku Zahrada z Nebužel – z chráněného bydlení Domov. A byla to výstava úspěšná nejen proto, že sociální pracovnice Jitka Dlouhá mohla výrobky návštěvníkům nejen nabídnout, ale také prodat.

Druhou novinkou, která návštěvníky zaujala, bylo představení divadla Inkognito. Petr Lněnička zahrál v kostele hru „Služebníci“, kterou sám napsal. Šlo o monology postav z historie notoricky známých (Richelieu, Felton, Visieux). Diváci po právu ocenili jeho herecké výkony potleskem. Technicky při představení pomohl mšenský divadelník Václav Novák, který zajistil nasvícení scény.

Celý program byl zakončen čtením a meditací a modlitbou za Mšeno a okolí.

Záštitu nad Nocí kostelů ve Mšeně převzal starosta Martin Mach.

Na základě ohlasů soudím, že akce měla smysl a zcela určitě se bude konat i v příštím roce. Ředitelka Chráněného bydlení Domov z Nebužel Zdeňka Vlčková mi za několik dnů napsala: „Ještě jednou bych Vám chtěla velice poděkovat, že jste nás přizval na akci Noc kostelů, kde jsme mohli prostřednictvím výrobků klientů prezentovat naši službu Chráněné

bydlení Domov. Kolegyně si prostředí moc pochvalovala. Doufám, že se celá akce povedla a byl o ni zájem.“

Pokud by někdo měl zájem, může si Noc kostelů připomenout návštěvou jejich webových stránek:

<http://www.nockostelu.cz/index.php?pg=kost841>

Michal Šimek

Mšeno a mladoboleslavský sbor Jednoty bratrské

V příštím roce uplyne deset let od nálezu, který má nemalý význam pro poznání života a fungování bratrských sborů v předbělohorském období. Připomeňme si, že se jedná o archiv Matouše Konečného, posledního mladoboleslavského biskupa Jednoty bratrské. Ten po bělohorské porážce v r. 1621, ale ještě před obsazením Boleslavi císařským vojskem uložil písemnosti sboru do dvou bedniček a ty ukryl do zásypu klenby pod podlahou v bratrském sídle v bývalém minoritském konventu „na Karmeli“. Sám se pak s dalšími členy sboru uchýlil na bezpečnější místo v Brandýse n. Orlicí, snad v dobré víře, že se časem do Boleslavi vrátí.

Bedničky v úkrytu bez úhony přečkaly téměř čtyři staletí a byly nalezeny v srpnu 2006 při rekonstrukci budovy. Dokumenty jsou dnes uloženy v Muzeu Mladoboleslavska.

O co přesně jde? Velkou část listin tvoří korespondence. Jsou to dopisy, které si Matouš Konečný vyměňoval s jinými biskupy a kazateli Jednoty v Čechách i na Moravě, ale také s osobnostmi mimo církev. Z nich se dozvídáme mnohé o běžném životě Jednoty, o problémech, které jednotlivé sbory musely řešit, i leccos z osobního života respondentů. Další skupinu dopisů tvoří korespondence s bratrskými studenty na zahraničních učilištích, kam Jednota vysílala své mladé adepty na kněžství, a rovněž s jejich učiteli. Studium v cizině, které mělo budoucím kazatelům poskytnout hlubší znalosti a širší rozhled, bylo ostatně běžné i v utrakvistické církvi, viz studium mšenského faráře Abrahama Heřmana na školách ve Freibergu a Wittenbergu. Vysílající biskupové přitom alespoň korespondenčně sledovali průběh studia, o kterém je studenti museli pravidelně informovat. Nadto, Jednota v mnoha případech poskytla svým mladíkům na pobyt v cizině

stipendium; v tom případě museli každoročně také podávat vyúčtování, na co poskytnuté prostředky použili. Jen na okraj poznamenejme, že jedním ze studentů podchycených v boleslavském archivu byl i Jan Amos Komenský. Studenti podporovaní z Mladé Boleslavi se vzdělávali hlavně na gymnáziích v Brémách a Bytomi a na universitách v Marburgu a Herbornu.

Část této korespondence již byla zpracována a vyšla tiskem (Archiv Matouše Konečného, Svazek I, *Kněžská korespondence Jednoty bratrské z českých diecézí z let 1610-1618*, ed. Jiří Just; Svazek II, *Studium a korespondence kněžského dorostu Jednoty bratrské v letech 1610-1618*, ed. Markéta Růčková), zbytek na zpracování teprve čeká.

Další část dochovaných dokumentů představuje věcná agenda boleslavského sboru, případně dalších sborů, jež spadaly pod pravomoc mladoboleslavského biskupa. Nejprve se zastavíme u tzv. itineráře vlastního boleslavského sboru. Ten totiž vypovídá o tom, jak sbory Jednoty bratrské (zřejmě nešlo jen o Mladou Boleslav) fungovaly. Jednota totiž neměla farní sbory v dnešním slova smyslu. V centru boleslavského sboru, tedy na Karmeli, byla soustředěna skupina bratří a sester, kteří byli pověřeni duchovní i praktickou správou sboru, kteří se zde společně vzdělávali, vyučovali mládež, dohlíželi na život sboru a sloužili ostatním členům sboru slovem a svátostmi. Kázalo se přitom nejen ve městě, ale také v řadě obcí v okolí. A zmíněný itinerář nám říká, a to pro každou jednotlivou neděli, kde kdo z karmelských bratří sloužil. Což nám dnes dává podrobný obrázek o rozsahu boleslavské diaspory a významu jednotlivých místních center. Každý týden se konaly bohoslužby v Mladé Boleslavi, dokonce dvoje, a dále též v Klášteře a na Vysoké Libni. Jednou za 14 dní vyjížděl někdo sloužit do Března, Hrušova, Kadlína, Katusic, Kopidlna, Lhoty, Loukotce, Nemyslovic, Sedlce, Strakor, Struh a Zásadky. A konečně, pouze každou třetí neděli se bohoslužby konaly v Malobratřicích a Vlčím Poli. Četnost bohoslužeb v tom kterém místě zčásti odráží počet bratří a sester, kteří se tam shromažďovali, ale také přítomnost podporovatelů Jednoty z řad místní šlechty – to je případ Vysoké Libně a tamější vrchnosti, Hrzánů z Harasova.

Neméně zajímavé, zejména z místního pohledu, jsou rejstříky, tedy seznamy členů boleslavského i dalších sborů. Z nich byly dosud zpracované sbory pražský a tuchoměřický (Olga Fejtová, *Jednota*

bratrská v Městech pražských v době předbělohorské a rejstřík členů pražského sboru). Pro Mělnicko jsou důležité rejstříky sboru boleslavského, což vlastně byla část diaspory vlastního sboru boleslavského, a sboru liblického, obojí z let 1610-1611. Nás bude zajímat hlavně rozložení sboru benátského, který měl 120 členů, z toho 64 přímo v Benátkách n. Jizerou. Z dalších obcí s Bratřími vyjmenujme jen ty, které leží na „naší“ straně Jizery. Jsou to Hrušov se 3 členy, Jizerní Vtelno (1), Stránov (2), Sovinky (4), Nemyslovice (2), Bezno (1), Stenice (1), Sušno (5), Chotětov (2), Vysoká Libeň (24), Kropáčova Vrutice (2), Sedlec (4), Březinka (1), Stránka (1 – Markéta Stránecká), Mšeno (1 – Anna podruhně), Krásná Ves (1), Kovář (3), Líny (1) a Boreč (1). Z toho je vidět, že boleslavský sbor okrajem své diaspory dosahoval až na území dnešního evangelického sboru ve Mšeně. Na první pohled může překvapovat, že ve Mšeně – při jeho velikosti - nacházíme jen jednu členku, je však třeba vzít v potaz, že nekatolíci v městečku a jeho okolí tu měli kamenný kostel s utrakvistickým farářem. To je ostatně také asi důvod, proč Jednota neměla žádného ze svých členů v dalším z místních center – v Mělnickém Vtelně, sídle pozdějšího tolerančního sboru, v jehož bezprostředním okolí (Vysoká Libeň, Sušno, Nemyslovice) byli Bratři hojně zastoupeni. Skutečným překvapením je však to, že soupis neuvádí nikoho z Katusic, kde – jak víme z jiných pramenů – měli Bratři v užívání místní kostelík a kde se také podle itineráře pravidelně konaly bohoslužby.

Pro úplnost ještě několik slov o sboru liblickém. Ten zahrnoval vsi v okolí Liblic (Liblice, Byšice, Čechelice a Přivory), města Mělník a Kostelec n. L. a přesahoval na druhou stranu Labe (Lobkovice, Bukol, Miškovice), kde na území dnešního libiškého sboru hraničil se sborem tuchoměřickým (Odolena Voda, Bášť, ...).

S poděkováním dr. Pavlu Sosnovcovi z mladoboleslavského muzea za zpřístupnění rejstříků.

Jan Mašek

Památková ochrana děl Václava Levého na Liběchovsku

Soubory plastik Václava Levého u Liběchova jsou významným a ojedinělým projevem romantismu v českém sochařství, pro jejichž ochranu bylo navrhováno zřízení krajinné památkové zóny, což bohužel nebylo dotaženo do samotného konce. Jejich stavu a záchraně byla věnována pozornost již před institucionalizací památkové péče. Ve dvacátých a padesátých letech 20. stol. pracovala na zámku Liběchov restaurátorská škola, která v rámci restaurování soch na zámku prováděla s největší pravděpodobností i práce na skalních plastikách. Poslední restaurátorský zásah na sochách zámku Liběchov a okolních skalních plastikách byl postupně prováděn od roku 2002, a to ing. arch. Josefem Vítvarem a ak. mal. Tomášem Raflem, Mgr. Jakubem Raflem.

Většina plastik Václava Levého se v současné době nachází na pozemcích, které patří fyzickým vlastníkům, plastiky včetně Hada či Čertových hlav, se tak podle práva nacházejí v soukromých rukou osob, mnohdy trvale v Čechách nežijících. Zájem o osud velkých plastik je minimální, chybí běžná údržba plastik i jejich okolí.

Stav zámku Liběchov, včetně sochařské výzdoby, poznamenaly ničivé povodně, restituční a složité dědické řízení trvající do roku 2008, díky čemuž se celé dědictví liběchovského panství ocitlo na seznamu ohrožených kulturních památek. Památková ochrana byla soustředěna na odstranění nejzávažnějších problémů – což „naštěstí“ není dílo V. Levého, leč neméně významné nástěnné malby J. Navrátila v čínském salónku zámku Liběchov, kde je zvažováno krajní řešení transferu maleb. Stav zámku Liběchov a okolních plastik je sledován nejen úředníky MÚ Mělník, ale také úředníky Středočeského kraje.

Významná díla na Liběchovsku jsou chráněna právem, jsou dlouhodobě monitorována, budila a budí pozornost odborné i laické veřejnosti. V současné době byly zámek v Liběchově a okolní dílo také staženy ze seznamu ohrožených kulturních památek. Věci jsou v pohybu, na druhou stranu stav kamenosochařského díla Václava Levého je vážný. S nadhledem lze říci, že postup na jeho záchraně, má téměř nulový efekt. Jak plastiky vypadaly, můžeme soudit pouze ze starých fotografií, detaily plastik jsou dnes často nezřetelné. Vedle estetických kvalit se ztrácí také interpretační rovina díla (např. přetětí hada apod.).

Vysoká míra poškození skalních plastik V. Levého odpovídá špatné kvalitě pískovce a jeho nízké odolnosti vůči zvětrávání, vysoká poréznost a nasákavost. Pískovce v současné době zcela postrádají tmel, který již byl vyplaven. Zrna tak prakticky drží pohromadě pouze povrchové krusty. V praxi to znamená, že krusta drží pohromadě nespojitá křemenná zrna, odstranění či narušení krusty vede k velkým ztrátám hmoty horniny, např. krusta na Čertových hlavách má tloušťku 0,5 – 2 mm, síranové soli byly prokázány v hloubce 3 m pod povrchem (vlivem solí dochází k vymývání pojiva).

Vzhledem k velikosti díla (co do významu i hmotné podstaty díla) budí návrhy a postupy restaurátorských prací v odborných kruzích náročnou diskusi – stávající postup měl vždy spíše konzervační charakter s nejnужnějsími povrchovými úpravami defektů (tmelení nápisů, vrypů). Radikálnější postup – zpevňování lze aplikovat u díla menšího rozsahu (výzdoba jeskyní, drobná sochařská výzdoba), použití zpevňovačů na velké výtvořy jako Čertovy hlavy by bylo zřejmě nejen velmi ekonomicky náročné, ale mnohdy také kontraproduktivní. Diskutabilní je použití tmelů, domodelování původních tvarů či hydrofobizace díla.

Ochrana kamenosochařských památek ve volné přírodě je dále nemyslitelná bez pochopení veřejnosti. Vzhledem k umístění plastik ve volné přírodě je vedle narušení plastik mikroorganismy (především lišejníky) a vodou největším problémem ochrana před vandalismem. Plastiky jsou poškozovány lezením po skále a sezením na volně přístupných plastikách (zejm. Harfenici, v ústech Čertových hlav, nad Hadem apod.), dále záseky, zvětňování rytím nápisů. Stav povrchů neprospívá ani rozdělování ohňů příležitostnými návštěvníky jeskyní.

Záchrana plastik Václava Levého je velmi obtížná. Špatné geomechanické vlastnosti použitých pískovců je předurčují k rychlému rozpadu (což se žel týká především plastik Hada, souboru Harfenice a Čertových hlav). Zejména tam, kde byla narušena povrchová vrstva, dochází k velmi rychlé degradaci, které lze zabránit jen velmi obtížně či vůbec.

Památková ochrana má jen málo možností, jak přispět k trvalé záchraně plastik – pokud budeme skeptičtí - jedinou záchranou díla Václava Levého pro budoucí generace, vzhledem k rapidnímu ubývání původního materiálu, je zevrubná dokumentace plastik (včetně např. sádrových odlitků).

Markéta Fošumová

vedoucí oddělení památkové péče odboru školství a kultury MÚ Mělník

Zamyšlení nad Desaterem a morální imperativ

Mám-li se zamyslet nad Desaterem Božích přikázání, se zvláštním zřetelem na ta, která upravují jednání a vztahy mezi člověkem a člověkem, první, co mně připadne, je jisté zklamání. Zatímco přikázání týkající se vztahu člověka k Bohu (jedinečnému, nepředstavitelnému, nepojmenovatelnému) nepřestanou jítřit mysl teologů i filosofů, přikázání, počínaje oním „nezabiješ“, neříkají nic jedinečného, nic pro okolní pohanský svět překvapivého, nic, co by nebylo všeobecně uznáváno i mimo společenství Izraele. Zdá se tedy, že Bůh jen posvětil pravidla platná už dávno a nejspíš i jinde.

Dobře rozumím vyprávění knihy Exodus. Izraelské kmeny, poté co zázračně unikly z egyptského otroctví, se ocitají na poušti. Otroci bez pána, který by jim říkal, co smějí a co ne. V tu chvíli jim Mojžíš přináší zákon na deskách. A co vidí každý Izraelec? Ne to, že nesmí zabíjet, smilnit, krást atd. (to patrně nesměl ani jako otrok v Egyptě), ale že on sám je nyní *subjektem* práva, zatímco v Egyptě byl *předmětem* práva někoho jiného. To je velká vymoženost každého (pořádného) zákona. Nejen že mně nějaké jednání zapovídá, ale že mě chrání před podobným jednáním druhého, neboť před zákonem jsme si všichni rovni. Zákon se tak stal krokem ke svobodě, navíc v důmyslné dějové koncepci Exodu: otroctví – vysvobození – zákon. Centrálním je Hospodin. On vyvádí z otroctví.

Dobrodiní zákona se však těšily i jiné kultury a národy mnohem starší a vyspělejší než Izrael. O všech také platí, že jen písemně zachycují starší tradici, zvyky a zvyklosti neboli ustálené mravy. Bez nich nikdy nežilo žádné lidské společenství. Není tedy důvod přikládat těmto přikázáním božský původ (pokud ovšem nechápeme jako svým způsobem „dílo Boží“ i zákoníky a pravidla chování jiných i starších kultur).

Mravy jakékoli společnosti však žádný zákon nevystihuje. Zákon jen postihuje jednání, které je v té které společnosti pokládáno za nepřijatelné, zavrženíhodné. Jinými slovy, zákon pojmenovává *exces*. Naše Desatero (ve své druhé části) není výjimkou. K tomu ani z dnešního pohledu není co dodat.

Jenže. Když Ježíš (podle Matouše a Marka) nebo zákoník (podle Lukáše) shodně spojí dva příkazy z Deuteronomia a z Leviticu v tzv. dvojpríkázání lásky (milovati Boha celým srdcem atd. a milovati

bližního jako sebe sama), oba tvrdí, že jsou to největší přikázání a shrnutí zákona i proroků. Je-li tedy toto zákon, pak sám zákon je *exces*. Najednou tu máme *mravní imperativ* na straně jedné, a mravy, zvyky a obyčeje na straně druhé. Archaická společnost se probouzí z mytického spánku (pod heslem „dělejme vše tak, jak se to dělalo vždy“) k nějakému skutečnému mravnímu úsilí. S tím neodmyslitelně souvisí i vědomí vlastní nedostatečnosti, ba dokonce nerozhodnosti v určitých situacích, nutnost brát zřetel na okolnosti i ohled na situaci bližního. Na jeho minulost i na jeho budoucnost. Je to komplikované, ale mravní život takový je. To víme všichni.

Ježíš určitě nebyl první, kdo si toho všeho byl vědom. Už otázka zákoníkova „kdo je můj bližní“ svědčí o tom, že v jeho (tj. zákonických) kruzích se o tom diskutovalo. Mám-li milovat bližního, pak je svrchovaně důležité, kdo v podmínkách tehdejší společnosti oním bližním opravdu je .

Samo slovo „bližní“ napovídá, že jde o člena téže společnosti. Neznamená tedy nic víc než „našinec“. V archaických společnostech bylo patrně jasné, kdo je našinec a kdo cizinec. Nebylo třeba nic vysvětlovat. Pozdější problematizace termínu bližní neznamená, po mém soudu, úpadek (zákonické) zbožnosti, nýbrž snahu orientovat se v mravních otázkách podstatně složitější doby (i mravně složitější), jakou archaická doba vůbec neznala.

Když Ježíš na otázku zákoníkovu odpověděl příběhem o milosrdném Samařanu, zdálo by se, že tím zákoníkův problém zlikvidoval. Nad tím bych se ale moc neradoval.

Řečeno středověkou terminologií: bližní je „obecnina“ (universale) . Podle jednoho názoru jsou universalie reálné, tj. „bližní obecně“ nějak existuje a má tedy smysl o něm hovořit, vztahovat se k němu a kultivovat k němu svůj vztah. Podle druhého názoru bližní jako obecnina vůbec není, je to jen jméno, prázdné slovo. Reálně existují jen jednotliví, konkrétní bližní a jen o těch má cenu hovořit. Potom by ovšem kazatelé, chtějící hovořit o lásce k bližnímu, mohli zas jen vyprávět příběh ze života.

Vypadá to, jako by se Ježíš svým příběhem o Samařanu přiklonil k nominalismu. To ale není pravda. Ježíšův příběh, třebaže má podobu reálného děje, je vymyšlený příběh. Předmětné kulisy příběhu jsou

záměnné a služebné. Umožňují však nahlédnout otázku bližního z jiné (správné) perspektivy, nikoli tuto otázku zrušit.

Mimochodem, zkusil si někdo položit takovou otázku dnes? Vypadá to, že my žádné bližní nemáme. Máme úzký kruh rodiny. Láska se tu předpokládá (pokud ta rodina není právě ve fázi rozpadu), ale mluvit o členech rodiny jako o bližních se nehodí. Pak máme přátele. Dobří přátelé patří do rodiny, ostatní přátele můžeme mít v kolektivu na pracovišti, jiné na chalupě nebo v zájmových spolcích, opět jiné ve společenství sboru (ty máme na neděli). Ve všech vztazích máme jisté povinnosti, něco se od nás očekává, ale vždy jen úměrně a ve vymezeném rozsahu a podle sil a času, který tomu či onomu spolku věnujeme. Je z této perspektivy vidět nějaký bližní? Stačí však jen maličko změnit úhel pohledu a najednou, v kulisách toho, co se dnes děje, spatříme tolik bližních, že se raději snažíme na to nemyslet.

Postupme nyní od otázky po bližním k desátému (resp. k devátému a desátému) přikázání. „Nepožádáš“, podle ekumenického překladu „nebudeš dychtit“. Myslím, že ať už vyčleníme do devátého přikázání dům bližního nebo manželku bližního, celek zůstává týž a navíc závěrečná slova desatera to všechno shrnují: nebudeš dychtit vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu.

Na první pohled je toto přikázání zvláštní. Zabití, smilstvo, krádež jsou jasné skutky. Že se skutek stal, je jen věcí dokazování před soudem. Jak ale dokazovat pouhé dychtění po věcech bližního? Zákon umí trestat úmysl např. krádeže jako trestný čin krádeže ve „stadiu přípravy a pokusu“, ale onen pokus a přípravu je opět nutno před soudem dokazovat. Čirý úmysl snad uměla odsoudit jen stalinská justice. Není to tedy v kontextu Desatera cizorodý prvek? A kde se vzal? Že by to byl import z východu, se mi nezdá pravděpodobné.

Nejsem psycholog, abych se cítil povolán pátrat v zákoutích duše, a proto se omezím na laické pozorování. Dychtit po věcech bližního mi připadá stejné jako závidět bližnímu nějakou věc. Zatím jsem neslyšel žádný výklad, který by dychtění po věcech bližního nějak významně lišil od závisi.

Závist je však zjevná. Všichni jsme ji mohli pozorovat u malých dětí, které ještě neumějí své emoce skrývat. Znamená to, že závist je přirozená, nikoli deviace, že je to věc přirozených pudů a že její překonání je až věcí kultury, kultivování nebo přímo potlačení některých

puďů tak, aby společnost mohla vůbec existovat jako lidská společnost? To by pak vysvětlovalo lpění starověkých kultur na ustálených mravech, neboť jejich porušení znamenalo pád do chaosu, pokles na úroveň animálních puďů, na kterých žádnou společnost stavět nelze. Toho se ostatně bojíme i my a proto tak často slyšíme volání „morální většiny“ po zákroku proti nemorální menšině.

Možné však je, že závist sama je plodem kultury, kdy v procesu sebeustavování „já“ (konstituce „já“ jako subjektu) si člověk buduje „svůj svět“ kolem sebe a v něm svůj vztah k věcem, ale i lidem, kteří do jeho světa vstupují, stejně jako on do jejich. Tento vztah (komplex vztahů) nemůže být jiný než sebestředný, jinak by „já“ jako subjekt vůbec nevzniklo. V tomto veledůležitém procesu může dojít (a také dochází) k četným poruchám i nezaviněným zraněním – ve vztahu subjektu k věcem (Já-ono) i k lidem (Já-Ty). Zejména, když se do vztahu Já-Ty vloží „ono“ – hmotné statky bližního. Když vnímám bližního jen přes věci, které má, a předpokládám, že on mě vnímá také tak, pak se mým bližním stát nemůže. Podle Maxe Schelera ho vůbec - a ke škodě na konstituci vlastního „já“ - nemohu poznat. Těžko je mi pak uznat, že jeho „já“ je stejně hodno respektu jako to moje.

Společnost může, tlakem „morální většiny“, takového jedince dokopat k tomu, aby své smýšlení nedával najevo. Mravnějším se ten člověk ale nestane. Jednat bude pořád stejně. A o to jednání právě jde víc než o cokoli jiného. Mravnější se nestane ani společnost. Skutečná mravnost je mimo kompetenci většinové morálky a pohybují se v ní jen osoby, které cítí odpovědnost za sebe, své bližní, ba i za hmotné statky před nějakou instancí, které zkusmo říkáme morální imperativ.

Jan Kozlík

Vyšlo v Křesťanské revue č.2/2015

„Bůh sám si nechává od nás sloužit v lidském.“

V sobotu 6. června 2015 se v kapli koncentračního tábora Flossenbürg konala pobožnost, při které pronesl řeč Jan Čapek - emeritní farář sboru Českobratrské církve evangelické v Liberci. Konala se v rámci 41. dnů Panevropy 2015. Setkání uspořádala ve dnech 5.-7. června 2015 Panevropská unie v Německu společně s Panevropskou unií v České republice ve Weidenu Součástí byl i zájezd do Flossenbürgu, Boru u Tachova, Poběžovic, Chlumu svaté Maří a Lázní Kynžvart. Diskutovalo se nad tématy: Hranice spojuje – Panevropa, Bavorsko a Česko – kulturní prostor v srdci Evropy; Obnovit Evropskou unii ze středu Evropy.

Text pronesený v němčině přinášíme se svolením autora v jeho českém překladu.

Vážené shromáždění, milí přátelé, ve své ranní pobožnosti chci vycházet ze slov proroka Micheáše, 6. kapitola, verš 8 v překladu Martina Luthera:

„ Je ti řečeno, člověče, co je dobré, a co od tebe Hospodin žádá, totiž zachovávat Boží slovo, konat lásku a být pokorným před Tvým Bohem.“

V tomto koncentračním táboře Flossenbürg a v mnoha jiných, ještě horších táborech, panovali lidé oddaní a sloužící nacismu, kteří prováděli násilí, krutost a vraždy proti lidem bezbranným, trpícím a modlícím se o záchranu. Co všechno bylo a co všechno se dělo v koncentračních táborech: transporty ve vlcích, selekce na rampě, studené baráky, stání na apelplacu, těžká práce, tvrdá šikana, sadistické bití, rozmanité nemoci, trvalý hlad, zneužitá medicína, smutné umírání, popravy všeho druhu, jedovaté plynové komory, dlouhé pochody smrti.

V kontrastu k tomu žádá Bůh podle Micháše od člověka tři rozhodnutí: Zachovávat Boží slovo, tedy Boží přikázání desatera, konat lásku v činech vůči spolulidem a v úctě k Bohu být svobodný pro pokoru. To byl Boží záměr s člověkem, to je to, co je dobré. Svá slova uvádí prorok Micheáš oslovením, člověče, v českém překladu téměř s povzdechem, ó, člověče. Tentýž záměr vyjádřil Bůh tím, že poslal na svět Ježíše, aby přiblížil lidem království Boží a jeho spravedlnost. Ježíš byl však vposledu odmítnut, pronásledován a ukřižován. Bůh Otec sdílel vroucně cestu svého Syna a její vyústění. Ve vzkříšení Ježíše Bůh

svůj záměr potvrdil a posílá svou duchovní moc v Duchu svatém vždy nově do blízkosti každého člověka.

To Bůh učinil ze své strany pro lidi, a proto veškerá odpovědnost za dění ve světě a v národech leží na lidech. V koncentračním táboře vykonavatelé nacistického režimu Boží dílo s pohrdáním pošlapali a nevinné lidi potupili a zahnali do smrti. Na druhé straně mezi vězni bylo velmi často mnoho vzájemné podpory a pomoci a útěchy, mnoho odvahy a statečnosti, mnoho solidarity a lásky.

Co zůstává nám po sedmdesáti letech od konce nacistického vraždění? Pouze prokazovat naši tichou úctu vůči obětem. Všichni tito mrtví lidé z různých národů, a mezi nimi miliony Židů, se ptají nás a dalších generací až do konce světa, proč nemohli žít.

Jako tehdy, tak také v dnešním světě platí slovo proroka Micheáše o tom, co je dobré a co Hospodin žádá od člověka.

Zachovávat Boží slovo znamená, že člověk je na dobré cestě jen tehdy, když dodržuje Boží přikázání a když nezavěšuje své očekávání na žádný idol, diktátora nebo teroristu. Boží slovo nás upozorňuje na důležitost slov. To znamená, zda člověk myslí a mluví moudře a odpovědně mezi lidmi, na veřejnosti, v rozhlase a televizi, ale také v kázání, zda píše odpovědně v novinách, v knihách a na internetu.

Lutherova slova konat lásku znějí v českém překladu milovat milosrdenství. K tomu jsme zavázáni vůči lidem, kteří jsou nemocní anebo žijí s postižením. Lásku jsme dlužni cizím lidem jiných národů a ras, lidem jiných náboženství. Láska má tvořivě překonávat všechno odcizení a chlad mezi lidmi v rodinách a ve společnosti.

Pokora je možná tam, kde jsme před Bohem vždy nově osvobozováni ke způsobu života, který vylučuje samolibost a pýchu. Nejlepším učitelem k tomu je Duch svatý, duchovní živitel prázdných lidských duší. Duch svatý působí tiše, vykupitelsky, zemitě, všedně a lidsky k tomu, aby lidé žili ve vzájemnosti a ohleduplně.

Zde ve Flossenbürg uznáváme, že problémem Evropy není jen pragmatická politika, nýbrž ještě více duchovní výzva, která vede k činění dobra a odmítá zlo a jejich vykonavatele. Tento kontinent už nechce žádnou válku a žádné její následky v národech a mezi národy a ve všech kontinentech by měly války přestat.

Dietrich Bonhoeffer, evangelický farář, který byl v tomto táboře 9. dubna 1945 kvůli své účasti na spiknutí proti Adolfu Hitlerovi

popraven, napsal v dopise ze 14. srpna 1944 z věznice Tegel v Berlíně svému příteli Eberhardu Bethgemu tato slova: „Konec konců jsou právě lidské vztahy přece prostě to nejdůležitější v životě, na tom nemůže změnit nic ani moderní ‘člověk výkonu’, ale ani polobozi a pomatenci, kteří o lidských vztazích nic nevědí. Bůh sám si nechává od nás sloužit v lidském.“ Bonhoeffer mluví o službě člověka před Boží tváří, která se však děje v tom, co je lidské. Existují rozmanité činnosti a výkony v kultuře nebo vědě a jiných oblastech, ale ta nejdůležitější sféra, ten rozhodující terén, je lidský svět, lidé, prostředí humánnosti, humanity, humanismu. Nejde o nějaký kult lidského, nýbrž o ocenění toho, že před Bohem žijeme mezi lidmi a ve společenství národů a kontinentů. Zde vznikají vždy nové úkoly v setkání, ve spolupráci, v moudrém vedení a v nezištné službě. Bonhoeffer to myslí jako výpověď víry v Boha, když píše: „Bůh sám si nechává od nás sloužit v lidském.“ K tomu potřebujeme vždy poznávat to, co je dobré a co Hospodin od nás žádá, tedy zachovávat Boží slovo, konat lásku a být pokorný před Bohem. Pro to všechno prosíme o Boží požehnání. Amen.

Jan Čapek

Ukrajinci se musí soustředit na budoucnost a vzdělávat mládež na Západě

Zápas o náhled na dění na Ukrajině neustává. Jsou Ukrajinci fašisté? Byla anexe Krymu v pořádku? Co je v současnosti pro tuto těžce zkoušenou zemi nejpotřebnější? Tyto a další otázky se stále objevují v diskusích a sporech. Vyvolávají je pokračující boje na Východě Ukrajiny a také neutuchající ruská propaganda. Oslovil jsem historika a publicistu Jana Urbana. Mimo jiné působil jako reportér během bojů v Bosně a Hercegovině, v současnosti přednáší na University of New York v Praze.

Bylo sesazení ukrajinského prezidenta Viktora Janukovyče ústavní? Otázka nemá smysl. Byl 17. listopad a to, co následovalo v Československu, ústavní? Z druhé strany – byl hitlerismus ústavní jenom proto, že NSDAP vyhrála v lednu 1933 volby? Pan Janukovyč

byl vrcholem korupčního a dysfunkčního systému, který nemohl nezkolabovat. Jako politik neuměl manévrovat a vyjednávat jinak než korupcí a násilím.

Někteří kritici dění na Ukrajině tvrdí, že zde vládne fašistická ideologie. Bývá zmiňován odkaz Stěpana Bandery. Jaký je Váš názor?

Spojování Stěpana Bandery s fašismem je ahistorický nesmysl. Fašismus je definovaný politologický pojem, jehož obsahu se ironicky blíží více dnešní putinovský režim v Rusku – korporativistické pojetí státu, nadřazení ideologie jakýmkoliv pravidlům, silný vůdcovský element, mesianismus. Bandera byl ukrajinský ultranacionalista v době války a etnických čistek. Nebyl horší ani lepší než desítky jiných politiků té doby – Sovětů, Němců, Poláků nebo Čechoslováků. Byl ostře protisovětský, čemuž se po genocidě třicátých let na Ukrajině lze jenom těžko divit.

Objevují se názory, že anexe Krymu je v pořádku, protože obyvatelé tohoto poloostrova si ji odhlasovali svobodně v referendu. Jak to vnímáte?

Pak zábor Sudet v roce 1938 představoval – ve světle volebních výsledků z roku 1935 - vrchol demokracie – a ne první krok ke světové válce a holocaustu. V takovém případě by Rusko mělo vrátit všechna území zabraná proti vůli obyvatelstva v letech 1939 – 1945 svým sousedům – Finsku, Polsku, Československu, Rumunsku, Japonsku atd...

Jde na východě Ukrajině o občanskou válku – tedy o názorový střet mezi Západem a Východem Ukrajiny? Není to nakonec konflikt, který zpozadí vysíláním svých agentů, vojáků a zbraní vyvolalo Putinovo Rusko?

Žádné „zpozadí“ neexistuje a nikdy ani neexistovalo. Pan Putin potřebuje konfrontaci se Západem na úrovni studené války k posílení svého režimu a oslabení opozice. Strategickým cílem je napomoci rozpadu Evropské unie.

Lze i přes složitou situaci kritizovat ukrajinskou armádu za to, že někdy boj vedla nehumánně? Jejimi kritiky bývá zmiňováno bombardování nemocnic a obytných čtvrtí či použití kazetových bomb.

Každé použití nehumánních prostředků je třeba kritizovat.

Jakou roli hraje v zápase o Ukrajinu propaganda ruských médií?

Je to velmi důležitá součást moderních strategií hybridních válek. Bude hůř, jak ukazuje svinstvo o okupaci Československa v srpnu 1968, vysílané ruskou státní televizí.

Myslíte, že ukrajinská média informují o situaci v zemi objektivně?

Nemám dost informací, abych mohl odpovědět úplně, ale podle toho, co vím, jim stačí zesměšňovat nepravdy ruské propagandy.

Co mohou podle Vašeho názoru nyní ukrajínští politici dělat, aby se jejich země stala součástí EU?

Soustředit se na budoucnost, vzdělávat mladou generaci na Západě, pěstovat novou generaci administrátorů, která nebude spojována s minulostí – tedy s nepotismem, korupcí a lokálními mafiemi „siloviků“ a bývalých komunistů.

Máte nějaké své přání pro Ukrajinu a její obyvatele?

Mír.

Michal Šimek

Doporučená četba na prázdniny

Michael Žantovský: Havel

Vydalo nakl. Argo v roce 2014

Michael Žantovský, psycholog, textař, žurnalista, překladatel, politik, velvyslanec ČR a také mluvčí a poradce prezidenta Václava Havla, napsal obsáhlou biografii o Václavu Havlovi, titul má 564 stran. V knize líčí rodinné prostředí, v němž malý Václav vyrůstal, jeho mládí, vzdor vůči komunistické diktatuře, popisuje dění v listopadu 1989 a první roky ve funkci prezidenta ČSFR

Provází čtenáře Havlovou dramatickou tvorbou a knihu obohacuje rozhovory se známými osobnostmi, které na prezidenta vzpomínají, například s Karlem Schwarzenbergem, Marianem Čalfou nebo Václavem Klausem.

Michael Žantovský měl k Václavu Havlovi velmi přátelský vztah, nicméně se dokáže podívat na osobnost našeho bývalého prezidenta i

docela kriticky, nerozpakuje se zmínit i o Havlových slabostech a nedostatečích.

A ještě jedna perlička na konec: tuto knihu napsal autor anglicky a pak si ji sám přeložil do svého rodného jazyka.

Igor Lukeš: Československo nad propastí. Selhání amerických diplomatů

a tajných služeb v Praze 1945 - 1948

Vydalo nakl. Prostor v r. 2014

Proč Američané v poválečném Československu, které považovali za testovací případ svých vztahů k Stalinovu SSSR, tak neuspěli?

Bostonský profesor Igor Lukeš, brilantní historik moderních dějin střední Evropy, zvláště pak Československa, měl možnost bádát v amerických vládních archivech a přináší na tuto otázku zajímavé odpovědi. Detailně popisuje diplomatické a zpravodajské aktivity Američanů v Československu v letech 1945 - 1948. Dochází k závěru, že se američtí vyzvědači spokojili pouze s informacemi z nejvyšších politických kruhů, se svými zdroji byli spokojeni, žádný dramatický obrat nečekali. Nezodpovědný postoj detailně dokládá na osobě amerického velvyslance Laurence Steinhardta, na jedné straně dobrého politického analytika, na straně druhé člověka, který se víc věnoval svému byznysu v USA než diplomatickému poslání v Československu. Z Prahy do Washingtonu putovaly nepravdivé depeše, které americkou vládu ukolébaly. Zpravodajci na špionážní činnost nebyli dostatečně vyškoleni, většina zůstávala na úrovni amatérů.

Jo Nesbo: Policie

Vyd. Kniha Zlín 2015

Jeden z nejznámějších autorů severské krimi Jo Nesbo přiletěl letos v květnu do Prahy, aby tu svým početným fanouškům v Paláci knihy podepsal některé ze svých titulů, zejména však svou poslední knihu "Policie". Zájem byl obrovský. Literární kariéru tohoto norského spisovatele odstartoval kriminální román "Netopýr". Jde o první detektivku, ve které vystupuje osobitý kriminalista Harry Hole. Kniha zaznamenala okamžitý úspěch a svému autorovi vynesla několik cen. Další díly, ve kterých vystupuje detektiv Harry Hole: Švábi, Červenka

nese smrt, Nemesis, Pentagram, Spasitel, Sněhulák, Levhart, Příznak a zatím poslední již zmíněná Policie.

Thrillery tohoto norského spisovatele se vyznačují vysokou mírou násilí, je to mužský svět, ve kterém se ženy objevují především v roli obětí nebo tajemných hrdinek v ohrožení.

Jo Nesbo však nepíše pouze krimi, své dceři věnoval sérii humorných příběhů, v nichž vystupuje hlavní postava doktor Proktor.

Blanka Milfaitová: Příběh opravdové vášně. Recepisný cestopis z roční expedice marmeládové královny

Vydala Mladá fronta 2014

Kdo by dnes neznal tuto marmeládovou královnu. Její produkty zdobí i stůl britské královské rodiny.

Titul knihy napovídá, že jde tak trochu o cestopis, kuchařku i životní příběh. Blanka Milfaitová se vrátila z expedice, kdy s obytným vozem projela celou Evropu a část Afriky a všude, kam přijela, vařila z místních surovin své pověstné marmelády. Rukopis má 140 stránek a obsahuje recepty na marmelády a sladkou i slanou kuchyni, ve které marmeláda hraje většinou hlavní roli. K tomu fotky, obrázky, mapa a pro pobavení i seznam pokut, které cestou nasbírala.

Alena Mašálková